

## A biztosítás körének mesterséges szűkítése.

Írta: Somló Jenő,

az országos munkásbetegsegélyző- és balesetbiztosító-pénztár titkára.

Mindazokban az államokban, melyekben a szociális biztosítás *kötelező* formája honosított meg, az a tendencia érvényesül, hogy a biztosítás minél szélesebb körökre terjesztessék ki és hogy a kis existenciák minél nagyobb számban vonassanak be ennek a kötelező biztosításnak a kötelékébe.

A szociális biztosítás klasszikus hazájában: Németországban, látjuk a kötelező biztosítás kiterjesztésének tendenciáját a legeklatásabb formában érvényesítve, pedig köztudomású, hogy ebben az iparilag fejlett birodalomban a kereseti viszonyok sokkal kedvezőbbek, mint egyebütt és hogy éppen a kedvezőbb kereseti viszonyoknál fogva a pauperitás ott aránylag kisebb, mint nálunk Magyarországon.

A biztosításra kötelezettek számának arányát a legjobban tünteti fel az, hogy a Németbirodalom mintegy 60 millió lakosa közül már ez idő szerint is 13 millió tartozik a kötelező biztosítás kötelékébe és ha a most tárgyalás alatt álló törvénytervezet törvényerőre emelkedik, ennek a törvénytervezetnek a biztosítás további kiterjesztésére irányuló tendenciájánál fogva a kötelező biztosítás hatálya alá eső németországi lakosoknak a száma 20 millióra fog szaporodni, tehát az összes lakosságnak mintegy *egyharmadrészét* fogja a kötelező biztosítás körébe bevonni.

Ezzel szemben Magyarországnak mintegy 20 millió lakosa közül ez idő szerint alig egy millió tartozik a kötelező biztosítás kötelékébe, ami az összes lakosság *egyhuszadrészének* felel meg.

Ennek a számaránynak a kedvezőbbé válása a jelenleg érvényben álló 1907. évi XIX. t.-c. hatálya alatt annyival kevésbbé remélhető, mert Magyarországon a jelzett törvény intencióival ellentétben nem az a tendencia érvényesül újabb időben, hogy a biztosítás kötelékébe a kis existenciák minél szélesebb köre vonassák be, hanem ellenkezőleg – retrográd irányban – az a tendencia nyilvánul az egész vonalon, hogy lehetőleg kivonassanak a biztosítás köréből még azok is, a kiknek biztosítási kötelezettségét az idézett törvény *expressis verbis* megállapítja.

Ennek a retrográd irányzatnak a tünetei már a törvény életbeléptetésekor mutatkoztak, a mikor a törvény 10. §-ának a bő köpenyegé alá igyekeztek volna bújni mindazok a testületek, társulatok és jogi személyek, melyek a biztosítás okozta kiadásoktól menekülni szerettek volna.

Ennek a 10. §-nak a szövege alapján „*közintézeti*” jelleget arrogáltak maguknak a pénzügyintézetek, a vízsabályozó társulatok stb. csak azért, hogy a biztosítás kötelezettségei alól mentesüljenek.

Ennek a 10. §-nak a különféle értelmezése folytán szünetelt éveken át az *állami alkalmazottak* forma szerinti biztosítása azért, mert ezekre az alkalmazot-

takra nézve a biztosítási kötelezettség annak idején, a törvényben megállapított ugyan, de a *biztosítási díjuk fedezéséről* az állam a költségvetésben elfelejtett, vagy nem akart gondoskodni.

Mikor mái az állami alkalmazottak biztosítása tekintetében a pénztárak követelődése következtében tűrhetlenné vált a helyzet, akkor a kormány azzal vágta ketté a biztosítás kérdésének gordiusi csomóját, hogy minisztertanácsi határozattal kivonta az állami alkalmazottakat a biztosítás kötelezettsége alól.

A jogászi vélemények lehetnek eltérők arra mézve, hogy jogosított-e a minisztertanács a szentesített törvénynek illetően értelmezésére és hogy ez a minisztertanácsi határozat *intézményes, biztosítéknak* tekinthető-e az érdekelt állami alkalmazottakra nézve: a kétségtelen tény az, hogy ez a minisztertanácsi határozat jelentékenyen szűkítette a biztosításra kötelezettek körét, ami ellentétben áll a törvény intencióival és a biztosítás kiterjesztésére irányuló azon tendenciával, melylyel a kötelező biztosításnak minden hazájában találkozunk.

A minisztertanács említett határozata ugyan csupán a biztosításra kötelezett *állami* alkalmazottakra vonatkozik, azonban a *városok és községek*, melyeknek biztosítási kötelezettsége a törvénynek ugyancsak 10. §-ában van föltételekhez kötve, applikálhatónak vélik ezt a minisztertanácsi határozatot a saját alkalmazottaikra is, mert éppen a 10. §. értelmezésére nézve mintegy négy év óta folyó viták és argumentálások következtében a városok és községek alkalmazottainak a kötelező biztosítás kötelékébe való bevonása is a legtöbb helyütt függőben tartott.

A városok és községek alkalmazottainak a biztosítás körébe való erőszakos bevonása azonban nemcsak azért tartatott eddig függőben, mintha a pénztárak előtt kétséges lett volna az, hogy miképen kell a törvény rendelkezéseit értelmezni és alkalmazni, hanem azért is, mert a bejelentés elmulasztásáért megindítandó kihágási eljárás tárgyalására az elsőfokú iparhatóságok illetékesek, ezek az elsőfokú iparhatóságok pedig városokban maguk a városi tanácsok, illetve a rendőrkapitányok, községekre nézve pedig a járási szolgabírák.

Ezek az elsőfokú iparhatóságok a bejelentés elmulasztásáért kihágással vádolt városokat és községeket sohasem mondták volna ki bűnösöknek, ellenkezőleg a legtöbb esetben magát az eljárást sem indították volna meg.

A városi és községi alkalmazottak biztosítási kérdésének a további függőben tartása a minisztertanácsi határozat után céltalan lévén, a pénztáraik a fenforgó nehézségek dacára, kezdik az egész országban szorgalmazni a biztosítási kötelezettség teljesítését és az ellentálló városok és községek elleni kihágási eljárásoknak a megindítását.

Ebből a szorgalmazásból tengernyi pör keletkezik, mert a legtöbb iparhatóság a pénztárak panaszait elutasítja és a pénztárak ennél fogva a törvény rendes útján kénytelenek igényeiket érvényesíteni.

Habár ezen eljárás következtében előreláthatólag néhány hónap alatt minden kétséget kizárólag fog tisztázódni a városok és községek biztosítási kötelezettségének a kérdése, a biztosítás *általános érdeke* szempontjából ennek nem lesz számbavehető anyagi, avagy erkölcsi haszna, mert a városok és községek a biztosítási kötelezettségnek bírói ítéletekben való megállapítása folytán élni fognak, mert már most is élni kez-

denek a törvény 10. §-ában biztosított ama jogaikkal, hogy szabályrendeletileg biztosítsák alkalmazottaiknak a betegség esetén nyújtandó segélyeket oly mérvben, a mint ezt a törvény előírja.

Az állami alkalmazottak után tehát a városi és községi alkalmazottak lesznek ily módon a biztosítás köréből kivonva, ellentétben a törvény intencióival, a biztosítás szervezetének megkárosításával, a szociális biztosítás elvének megcsorbításával, a nélkül azonban, hogy akár az alkalmazottaknak volna ebből hasznuk, mert köztudomású, hogy saját munkaadóikkal szemben igényeiket nehezebben tudják érvényesíteni és a nélkül, hogy a munkaadóknak lehetne ebből anyagi hasznuk, mert a nyújtandó segélyek előreláthatólag mégis nagyobb anyagi áldozatokat fognak az államtól, a városoktól és a községektől követelni, min a mennyit a biztosítási illeték kitenne.

A törvény 10. §-ának az a szövege, mely különféle értelmezést enged meg és a mely a fentiekhez hasonló alkalmazásra használható fel, merénylet a biztosítás kiterjesztő tendenciája ellen, megbontója az egységességnek, magánjogi sérelmet rejt magában az érdekeltségre nézve, éppen ezért alkalmazandó minden megengedett eszköz arra, hogy a törvény módosítása során oly szöveg állapíttassék meg, amely minden félreértést eleve kizár, a kivételek statuálását nem tűri meg és a kis existenciák védelme mellett a biztosítás kiterjesztő tendenciáját szolgálhassa.